

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Exegesis Euangelij Marci VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

inquit, pictores, quum imaginem ex imagine pingunt, exemplar identidem respectantes, lineamenta eius transferre conantur magno studio ad suum opificium: ita qui sese meditantur omnibus numeris virtutis absolutum redere, veluti simulachra quædam spirantia & astuosa, sanctorum vitas respicere oportet, probaque opera illorum sua imitando facere. Hæc ille. Quod nos dilectissimi ita demum exactè præstabimus, si libenter ac studiose vel ipsi legemus, vel ex alijs discemus facta sanctorum, atque non minori studio illorum ambiemus suffragia, vt suis precibus nobis concilient gratiam Dei, qua freti, possimus fortiter illorum vestigijs ingredi, & eo tandem peruenire, quo ipsi felicissimè pertingere meruerunt gratia & benignitate Seruatoris nostri, cui cum Patre & Spiritu sancto est omnis honor & gloria in secula seculorum, Amen.

Alta sanctorum
quinam
imitari de-
beamus.

IN FESTO DECOLLATIONIS SANCTI IO-
annis Baptiste, Epistolam cum sua Paraphrasi,
quare in Festo sanctorum Fabiani & Se-
bastiani martyrum.

EXEGESIS EVANGELII IN EODEM FESTO.

Marci sexto.

CRudelissimum facinus hodierna die commemorat Ecclesia, quo in gratiam vilissimæ meretricis neci datus est homo sanctissimus, quo nemo fuit maior inter natos mulierum, qui ob maximam ad Christum Dei Filium propinquitatem, vox verbi appellatur, qui sic vixit in terris, vt vita illius omnibus etiam quantumuis iustis exemplo sit: quem denique ipse Dei Filius tantis extulit encomijs, vt nullum similiter laudasse probetur. Et tamen hic talis & tantus ob fœdissimum adulteræ amorem, & saltatricis puellæ iniquam petitionem capite truncatus est, vt qui nascendo prædicando, baptizando Christi præcursores egerat, ageret etiam moriendo. Videamus ipsam rei gestæ historiam, quam post Matthæum plena fide descripsit Marcus Euangelista in hunc modum:

Matth. 11.

Esaie 40.

Lucæ 9.

Ioan. 1.

Matth. 11.

Lucæ 7.

Matth. 14.

Misit Herodes, ac tenuit Ioannem, & vinxit eum in carcere propter Herodiadem vxorem Philippi fratris sui, quia duxerat eam. Dicebat enim Ioannes Herodi: Non licet tibi habere vxorem fratris tui.

Herodes iste non est idem, qui infantes occidit nato Salvatore, sed huius filius, nihilo patre scelerator, cuius impia facinora & immanem crudelitatem maluit imitari, quam prophetæ & plus quam prophetæ æquissimam & amantissimam obiurgationem recipere. Vicerat enim eum amor impurus flagitiosæ adulteræ, & dum noluit tartareum æstuantis ignem libidinis extinguere, accidit illi quod in Psalmo de impijs dicitur: *Superccidit ignis, & non viderunt solem.* Non enim potuit lucem veritatis, id est, quid æquum & bonum esset, iusto pendere iudicio, obrutus igni vel potius fumo cœnosæ voluptatis, atque ad apprehendendam iustitiam, & profligandam ini-

Herodes iste
quis fuerit.

Psal. 17.

T. VI
22

quitatem tanto factus est infirmior ac impotentior, quanto se magis passus est inexplicabilibus insanientis spurcæque delectationis nexibus irretiri. Quo vos exemplo instructi dilectissimi, fugite carnis desideria nefanda, ne dum illa vultis explere, in alia atrociora corruatis facinora, atque Herodes instar ad id vsque insanix deuoluamini, vt non solum non feratis recte mouentes & ad iustitiæ viam reuocare vos volentes, sed etiam persequamini. Videtis hunc miserum Herodem libidine superatum rapuisse vxorem fratris sui, eamq; vxoris, imo adulteræ loco retinuisse. Quod cum vir Dei sanctissimus Christi Baptistæ Ioannes iustitiæ zelo incitatus reprehenderet, vt que adeo id eum ægrè tulisse, vt eum in carcerem coniecerit. Ex reprehensione, vnde corrigi debuerat, factus est deterior, & ab adulterij scelere ad homicidium præcepit ruit, addens crimina criminibus: ita vt fieri plerumque solet, dum non expiantur statim congrua pœnitentia quæ peperam admittit, vt ad peiora fiat progressio. Quod autem tam iniquam ob causam, nempe vt possit manere liberior in adulterio, & suæ Herodias di facis facere, virum sanctissimum homo impurissimus in carcerem misit, sicut augustinus plurimum Herodis impietatem, ita beatissimum Ioannem multo reddidit spediorem. Simul autem vtilissimum hic nobis datur exemplum fraternæ correptionis, quam etiam Christus à nobis exigit, dicens: Si peccauerit in te, id est, te sciente, vt exponit D. Augustinus, frater tuus, corripe illum, &c. Et hæc fraternæ correptio est vnum ex septem spiritalibus misericordiarum operibus, maiorisque apud Deum meriti, quia est potior actus charitatis, quam vel vulnus corpori infligendum curare, vel inopi ac egeno præbere alimoniam: siquidem hæc ad corpus pertinent, illa ad animam, quæ longè præstat corpori. Nec quisquam est ab huius exhibitione correptionis, quatenus per simplicem sit admonitionem, non e iam per debitam castigationem siue pœnitentiam, exceptus: quanquam hodie pro dolor plures sunt ad malum incitatores, quam malè agentium obiurgatores. Insignis quidam Theologus affirmare non dubitat totum penè mundum perire potissimum ob duorum violationem præceptorum: quorum alterum est de vitanda luxuria, alterum de corripiendis proximis. Attamen debet in corripiendo haberi ratio loci & temporis, curandum ne correptio ipsa vel indiscreta, vel irridicula, vel malitiosa sit, sed discreta, seria ac benigna. Inuenias plerumque tam in obiurgando importunos ac incautos, vt dum vnum volunt curare vulnus, decem peiora infligant. Præcipue autem ad superiores correptio, acque etiam correctio subditorum pertinet, quæ si negligatur, omnis disciplinæ vigor languescit, & vitia magis ac magis increfcunt, fiuntq; superiores toties rei homicidij apud Deum, quoties per debitæ castigationis negligentiam pereunt animæ ipsorum curæ commissæ. Sunt verò tria quædam, quæ non merito debeant ad aliorum reprehendenda errata incitare. Primum est, crebra scripturæ sacræ adhortatio. Secundum, multum plex, quæ inde sequitur, utilitas, maximè si sint homines bonæ indolis. Tertium, mala innumera quæ euenire certum est, dum vitia non reprehenduntur. Porro ipsa obiurgatio, quæ fit per superiores, primo quidem discreta erit, & cum diligenti perscrutatione culpæ quam quis est reprehensus coniuncta. Secundo, ordinata, vt peccatum occultum occultè, publicum manifestè corripatur. Tertio,

Desideria carnis quanto studio fugienda.

Matth. 18. Augustin. Correptio fraternæ quæ sit meriti.

Quorumnã ob præceptorum omissionem totus penè mundus intereat. Correptio fraternæ quomodo fieri debeat, & per quos.

Quænam incitent homines ad correptionem fraternam. Obiurgatio per superiores quomodo fieri debeat & quomodo.

Tertio, ex amore proficiscetur. Quarto, cum compassione coniuncta erit. Quinto, adiunctam habebit benevolentiam. Sexto, mansuetudinem, patientiam & modestiam comites tenebit. Si quis hæc de re plura velit nosse, legat scripta doctorum. Certè Baptista Domini maluit vitam suam mortis discrimini obijcere, quam non obiurgare sæuissimi licet tyranni sacrilegam temeritatem, qua proprij fratris non est veritus vxorem apud se detinere in summam Dei & fratris iniuriam, ac plurimorum scandalum. Itaque dicebat illi fidenter: Non licet tibi neque diuino, neque naturali iure habere vxorem fratris tui vi illi ablaram. Sed hac reprehensione Herodis pariter ac Herodiadis insaniam prouocat. Sequitur enim:

Herodias autem insidiabatur illi, & volebat occidere eum, nec poterat. Herodes autem metuebat Ioannem, sciens eum virum iustum & sanctum, & custodiebat eum: & audito eum multa faciebat, & libenter audiebat eum.

Execrabilis femina significans se incestis delectari nuptijs, sanctum Ioannem è medio per insidias tollere nitentur, verita ne illius verbis fortè correctus Herodes ipsam repudiaret. Sed non poterat ante tempus à D. o definitum. Quis enim possit cuiquam nocere Deum timentem, & diuini munitione auxiliij protecto? Mattheus scribit: Herodam quoque voluisse occidere S. Ioannem, sed timuisse populum. Iam corde homicidium moliebat, nihil timens Deum, sed re ipsa perficere non audebat, timens populum. O verè hypocritam, quem à scelere non Dei, sed hominum timor retraxit. Quod ergo hic dicit Marcus metuisse eum Ioannem, &c. fortassis simulate gessit, vt solent qui se hominibus venditant, nec Dei omnia cernentis faciem verentur. Vel forsitan istiusmodi erat erga Ioannem antequam ad illicitas nuptias aspirasset. Quid enim ille ob hominem vnum intermitteret, aut quid hominem quamlibet sanctum formidaret, qui tam scelerato sese adulterio obstrinxerat, nisi quod eo solo nomine metuit Ioannem, quod timeret populum optimè de Ioanne sentientem, si quid illi nocuisset. Veram vtunque se res habeat, siue ex animo, siue simulate Ioannem timuerit, tamen vici amor adulteræ. Vnde:

Quum dies opportunus accidisset Herodi natalis sui, cœnam fecit principibus, & tribunis, & primis Galilææ.

Dies opportunus idcirco forsitan dicitur, quod tum commodissimè sibi visus est propheta necem animo diu conceptam & concupitam perficere posse. Ideoque vocat principes, & tribunos, & primos Galilææ, ijsque audientibus turat puellæ filiz Herodiadis, sciens eam perituram prophetae interuentionem, volensque testes habere principes Galilææ se non odij causa, sed ob iusturandum prophetam occidisse, sicque per illos facile populo excusatum purgarumque sese redderet. Celebrat ergo natalem suum, vt luxuriosum prophatumque conuiuium etiam sanctissimi viri crudeli homicidio redderet sceleratius, nec tamen apud homines incurreret suspicionem aut notam criminis, sed ex religione fecisse videretur quicquid egisset. Sed nun-

Hieron.

Matth. 14.

Herodes hæc quantum fuerit hypocrita.

Principes & primos Galilææ cur Herodes inuitaret ad conuiuium.

T. VI
22

quid homo versipellis Deum sefellit? O quam misera & infelix illa consolatio est, hominibus sese purgatum efficere, & conscientia criminis intus vi & excruciar?

Cumque introisset filia ipsius Herodiadis, & saltasset, & placuisset Herodi, simulque recumbentibus, rex ait puellæ: Petè à me quod vis, & dabo tibi. Et iuravit illi: quia quicquid petieris, dabo tibi, licet dimidium regni mei.

Saltat filia matris viperæ, non temerè sanè, nec vulgari pretio, sed pro capite viri sanctissimi, vt nefaria saltandi petulantia impium reportaret & crudele præmium, & quod neque Herodis saua tyrannis, nec Herodiadis multijuges infidiæ obtinere poterant, puella impurissima lasciuia saltatione impetraret. O quis vnquam verbis vllis consequi possit, quot mala proficiantur ex hac pessima choreas ducendi consuetudine, quæ tamen apud Christianos ita penitus inueterauit ac inoleuit, vt quasi pro lege habeatur. Nec satis est miseris ac deploratis hominibus simpliciter choreas duxisse, sed omnigena adhibent libidinis irritamenta, quibus fauciantur animi miserorum, & mortiferis conficiuntur vulneribus. Tot libidinosi contactus, torpenti oscula, tot tantaque etiam mortifera iunguntur choreis discrimina, quasi non satis superque ex sese procliuës sint homines ad peccandum, nisi etiam de industria prouocentur. Hac de re terribilia multa scribunt viri sancti, ad quæ nos lectorem remittimus. Vtinam Christus Iesus id nostris in cordibus efficiat, vt postpositis huiusmodi diaboli pompis & ludibrijs, quæ Christianæ grauitati conueniant potius sectemur. Christus membra sumus, caput nostrum imitemur. Cogitemus nos hic exules agere, nec ob aliud aliquid hic esse, nisi vt lacrymis & pœnitentia conuina Deum peccatis nostris offensum nobis conciliemus. Pudeat nos similes esse filie Herodiadis, quæ saltando hominis excellentissimi mortem obtinuit. Tantum infelix illa efficere potuit saltandi turpitudine, vt rex illi promitteret se daturum ei quicquid postulasset, idque etiam adhibito iuramento. Non tamen id casu rex ille impius fecit, sed iam ante cum sua adultera ita rem composuerat, vt filia saltaret, & à rege prouocata peteret caput Baptistæ. Nec soli regi placuit, sed & alijs simul recumbentibus. Siquidem habitu ornata meretricio, vt & nunc foemina virique solent, & saltando petulanter sese gerens, facile omnes in sui admirationem & amorem rapuit, quare effectum est, vt ipsi hospites siue conuiuiæ necis propheta rei essent, quando regi eam imperanti ejsi fortassis non animis, tamen silendo & non reprehendendo consenserunt. O caueant tandem Christiani animarum suarum discrimina, vitent luxuriosa conuiuia, vitent chorearum periculofam petulantiam, & cum Christo semper victuri in cælis, temporaria despiciant oblectamenta. Videamus nunc quid filia Herodiadis pro saltationis præmio petierit.

Quæ quum exisset, dixit matri suæ. Quid petam? At illa dixit: Caput Ioannis Baptistæ. Cumque introisset statim cum festina.

Choreas quæ
sunt hoc tem-
pore com-
munes & im-
pore ac ob-
scenæ.

Aduersus
choreas di-
libidinem re-
medium sta-
bile.

Iurasse Hero-
dem ex indu-
stria.

Conuiuia lu-
xuriosa quæ
to studio ca-
uenda.

festinatione ad regem, petiuit, dicens: Volo vt protinus des mihi in disco caput Ioannis Baptistæ.

Quare exit consuluera matrem, nisi quia iam ante sic inter se conuenerat, vt & rex promitteret, & filia à matre prophetæ mortem sitiente consilium quæreret, atque ita vir sanctissimus neci quidem daretur, non tamen videretur alia, quam religionis causa, vt ante dixi, occisus? Alioqui poterat filia, non consulta genitrice, petere quippiam à rege: sed consulit ante matrem tanquam ab illa præmonita, & matris impiæ voluntate perspecta, festinabunda tanquam & ipsa iam reprehensionum sancti viri pertraxa, & eius interitum auide cupiens redit ad regem, protinusque sibi caput sancti Ioannis in disco afferri iubet. O dignum saltationis præmium. Vel nunc tandem discant Christiani odire saltandi libidinem, quæ tulit è medio virum, quo teste Christo, in natis mulierum nemo maior fuit.

Matth. II.
Lucæ 7.

Et contristatus est rex.

Contristatus est simulate, non ex animo. Si enim matris aut patris necem postulasset filia Herodiadis, vtique non ascensisset.

Propter iururandum, & propter simul discumbentes noluit eam contristare.

Opportune hoc loco de iurandi temeritate nonnihil dicendum venit. Iurauit Herodes, sed temere, & tamen iururandi religione vel obstrictum se simulans coram hominibus, crudele facinus perpetrat. Et nunc vt que adeo frequens est iurandi vsus apud homines, vt pene nihil absque iuramentis proferatur. Si quis eos reprehendat, dicunt licitum id esse, eo quod verum dicant. Et tamen etiam in rebus falsis sæpè iuramentum adhibent. Quod si etiam verum dicant, non tamen propterea fas est absque iusta causa iuramento dicta firmare. Christus ipse dicit: *Sit sermo vester, est, est, non, non:* quod his amplius est, à malo est: Attendant hæc quos iurare delectat. O terque quaterque execrandam hominum improbitatem, qui tam sunt ad impiè iurandum procliuēs, vt ad singula propè verba Christi mortem & vulnera non sine graui blasphemia commemorent, tantoque sibi magis placeant, quanto per hæc alijs eiusdem impietatis studiosis sese magis conformarint. Ec quis nesciat hæc iurandi assiduitate & licentia eo deuolui homines, vt sæpissimè etiam ad mendacia confirmanda iuramentis vtantur? Qui si sibi vim quandam adferrent, discerentque simplici vel affirmatione vel negatione esse contenti, procul semper abessent à falsa iuratione. Non enim propterea maiorem suis dictis fidem conciliant, quod facile iurant: imo hoc ipso omnem sibi fidem detrahunt, maximè si vel semel sint falsa iurasse deprehensi. Nihil quidem esset optandum magis, quam frequentissimam Christi & passionis ac vulnerum eius mentionem haberi apud Christianos: sed ea non nisi iurando & blasphemando commemorare, vt iam faciunt passim miseri & omni lachrymarum fonte plangendi homunciones, id verò tam immane ac execrandum est scelus, vt extremo iure sit supplicio vindicandum. Et tamen qui hodie iurare impiè non audet, ludibrio, apud amentes habetur. Sed nihil consultius, quantumuis id ægrè

iurandi consuetudo quæ hodie impia moleuerit.

iurare verum quando non liceat. Matth. 5. fac. b. 5. iurare per Christi mortem & vulnera quanta sit blasphemia & impietas.

Aduersus impiam iurandi assuetudinè remedium.

aaa

capiant

T. VI
22

capiant membra & mancipia diaboli, quam omnem omnino vitare iurandi speciem, nisi quando id fortassis iustitia aut recta ratio exigat, esseque contentum simplici vel affirmatione vel negatione. Ita consulto etiam magnus ille Basilius, scribens in hæc verba: Non facta est res? negatio sequatur: facta est? consensu firmetur. Citra illam verborum implicationem ad aliud respiciens ipsam per se veritatem studet exprimeret, simplici ac nuda usus assensione. Qui verò sic affirmanti minimè crediderit, ipse videtur, damnium sentiet incredulitatis. Turpe enim & omnino stultum, sese velle indignum accusare, & ad iuramenti securitatem confugere. Multa sunt apud sanctos patres aduersus iurandi perniciosam & improbam consuetudinem, quæ hic commemorare longum foret. Breuiter, qui suæ salutis consilium cupiet, abstineat à iuramentis, ne reus sit violati præcepti illius: *Nō assumes nomen Dei tui in vanum.* In quod utique peccatur, non solum falso, sed etiam friuole iurando. Extant apud Diuum Chrysostrum per plures Homiliæ, vbi satis terribiliter compescit homines à iurandi vicio. Sed durum est, inquis, vincere malam consuetudinem. Imo verò durum est & longè durissimum vri mala conscientia, & deinde æternis vexari supplicijs. Verum his de iuramento vitando dictis, ad Euangelium redeamus.

Basilius.

Iuratio in diu. op. recept. prohibita. Exod. 20. Leuit. 27. Deut. 1. Chrysostr.

Imitatores quos hodie plures habet iste impius Herodes.

Execrabilis Herodes, vt sub occasione pietatis impius fieret, propter iuliorandum, & propter simul recumbentes, noluit puellam contristare. O hominem nefarium, qui ne puellam contristet, imo vt suæ & matris & puellæ libidini satisfaciat, crudelissimum perpetrare homicidium non verecetur. Quanto satius fuisset audire recta monentem virum Dei, & potius sacrilegam Herodiadem, impuramque filiam illius contristare, quam illis consentiendo, seipsum perdere, & Deum offendere? Multos hodieq; habet Herodes imitatores sui, qui malint Deo displicere quam hominibus. Sed veniet illa dies, quando se optabunt omnibus displicuisse hominibus, vt vel soli Deo placerent.

Sed misso confestim spiculatore, præcepit afferri caput eius in disco. Et decollauit eum in carcere, & attulit caput eius in disco, & dedit illud puellæ, & puella dedit matri suæ. Quo audito, discipuli eius venerunt, & tulerunt corpus eius, & posuerunt illud in monumento.

Chrysostr.

Ioannis Baptistæ exemplum excellens.

O impietas, ô crudelitas, ô audax facinus, ô immane sacrilegium, iustus decollatur, sic caput eius lubricæ saltationis precium, in disco afferitur, conuuijs apponitur, grande quidem ferculum, sed visu horrendum. Pulcherrimè hac de re scribit Chrysostrum in hunc modum: Hodie nobis Ioannis virtus, Herodis feritas quam refertur, concussa sunt viscera, corde tremorur, caligauit visus, hebit intellectus, aufugit auditus. Aut quid constaret in sensibus humanis, quando perdit virtutum magnitudinem, criminum magnitudo? Ioannes schola virtutum, magisterium vitæ, sanctitatis forma, norma iustitiæ, virginitatis speculum, pudicitie titulus, castitatis exemplum, poenitentia via, peccatorum venia, fidei disciplina. Ioannes ma-

107 108

for homine, par angelis, legis summa, Euangelij sanctio, Apostolorum vox, silentium prophetarum, lucerna mundi, præcursor iudicis, Christi mediator, Domini testis, totius medijs Trinitatis. Et hic tantus datur incessui, traditur adulteræ, addicitur saltatrici. Hæc Chrysostomus. Ita nimirum euenit amicis Dei, vt persecutiones patiantur ab impijs, quo tanto sine Deo chariores atque coniunctiores in cælis, quanto illi perferendis malis fuerint similiore in terris. Sed quid sibi vult, quod confestim misit spiculatorem Herodes, nisi quod hoc ipso rursus subindicat lætari se repta tandem occasione, qua posset virum sanctum extinguere? Nec moras necit: simulata paululum tristitia, mox carnificem mittit, vt secto capite, habeat in sua potestate linguam illam verè igneam, cuius feruentissimis reprehensionibus tanquam flammis quibusdam vltum se nouerat. O quanto rectius prospexissent sibi, tum ipse, tum adultera illa & filia nefaria, si ad viri sanctissimi amicos & iustas admonitiones sese collegissent, suam perspexissent turpitudinem, Dei horrenda iudicia timuissent, timendo auertissent, & cuius sententiam se norant effugere non posse, maluissent sibi conciliare misericordiam, & mitissimum potius experiri ac indulgentissimum patrem, quam exactissimum & seuerissimum iudicem. Sed delectabat eos iniquitas, cuius amore factum est, vt odio illis esset veritas, innocencia, iusticia, integritas. Et quia noluerunt ex se profigare tantum iniquum amorem, fœdamque delectationem, vsque adeo in eis excreuit earum quas diximus virtutum odium, vt propter eas in beatissimi patriarchæ Ioannis necem conspirarint: quam etsi summa cum voluptate tandem compleuerint, tamen nihil illi sancto nocuere viro: at sibi ipsi tanta compararunt eaque nunquam finienda supplicia, vt ea mens humana capere non possit. Datum est autem caput sanctissimum primum puellæ, vt haberet quod petierat saltationis precium: illa porro dedit illud matri, vt & ipsa optato insidiarum suarum sine se potitam lætaretur. Denique à discipulis corpus sepulturæ datum est, in extremo die summa tum gloria resurrecturum, & Herodi ac Herodiadi filizque saltatrici acriter insultaturum. Stabunt enim iusti in magna constantia aduersus eos qui se angustiauerunt, & qui abstulerunt labores illorum. Sapientia. 5.

SERMO IN EADEM FESTIVITATE.

Ut semper Ecclesia persecutionibus creuerit, & de amore priuato, ac de signis quibusdam amoris feruentis, tam carnalis, quam diuini.

NISI granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet, Ioannis duodecimo. Sicut ex morte Christi fratres charissimi, innumera extitit turba credentium, ita eiusdem Domini Iesu virtute & beneficio factum est, vt mors preciosa martyrum & sanctorum eius in magnos creuerit cumulos fidelium. Non enim extingui potuit religio Christiana vnquam persecutione tyrannorum, & iniusta nece innocentium, sed magnis semper est aucta incrementis. Exemplum habemus in beatissimo domini Baptista Ioanne, cuius sacro martyrio hic dies consecratus est, quem Herodes rex impius pro pietate peremptum optauit penitus ex ho-